

Cena numeru

15 groszy

Redakcja i Administracja
Kraków, Dunajewskiego 5.

Telefon Redakcji Nr. 396.

Telefon Administracji Nr. 310.

Adres telegraf.: Naprzód Kraków.

WAPRZÓD

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ

Miesięcznie

3 zł. 50 gr.

Zapewnia 7 złotych

Tygodniowo 80 groszy

Wychodzi codziennie o 6 rano

z wyjątkiem dni poświęconych.

Konto PKO Kraków Nr. 403.670

Ustalenie stanu prawnego

Ordynacja wyborcza do Sejmu nie stanowi integralnej części Konstytucji z dnia 17 marca. Legitymując na ona charakter każdej zwykłej ustawy sejmowej, dochodzącej do skutku na podstawie uchwał, powziętych przez Sejm i Senat zwykłą większością głosów, przy obecności jednej trzeciej osad posłów względnie członków. Jedynkową zmianą wyborczą jest tylko uchwała wykonawcza dla jedenaścio artykułu Konstytucji, który powiada: „Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnym, tajemnie, bezpośrednim, równym i stosunkowym”.

O ile więc ordynacja wyborcza nie zmienia w czemkolwiek brzmienia i treści powyższego artykułu, lecz tylko określa sposób praktycznego jego wykonania, o tyle ma charakter określonej wyżej zwykłej ustawy sejmowej, która przewiduje sama Konstytucja w artykule 18, oznaczając, że „blizsze postanowienia o wyborach posłów do Sejmu określi ordynacja wyborcza”. O ile jednak ordynacja wyborcza zmienia przez swoje postanowienia kierunkowość i postanowienia, zawartych w artykule 11 Konstytucji, to rzecz oczywista, zachodzi tu wypadek próby zmiany nie ordynacji sejmowej, lecz samej Konstytucji jako takiej, który to wypadek Konstytucja przewiduje i normuje w artykule swoim 125. Artykuł ten zaś w ustępie pierwszym powiada, że zmiana Konstytucji może być uchwalona „tylko w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, względnie członków Senatu, większością dwóch trzecich głosów”. W ustępie drugim zaś dodaje, że uchwała ta może być powzięta tylko „na wniosek, podpisany przez jedną czwartą ustawowej liczby posłów”.

Wyjątek z tego ogólnego postanowienia przewidziany jest w ustępie trzecim powyższego artykułu, w którym powiada się, że „drugi z rzędu Sejm, wybrany na zasadzie tej Konstytucji, może dokonać rewizji Ustawy Konstytucyjnej własną uchwałą, powziętą większością trzech piątych głosujących, przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów”.

Tylko zaś na lat dwadzieścia pięć — jak orzekła ustęp czwarty artykułu 125 Konstytucji — może ona być zrewidowana i zmieniona, znowy ordynacją wyborczą posłów i senatorów, połączonych w tym celu razem w Zgromadzenie Narodowe”.

Wynika stąd jasno i niewątpliwie, że obecny Sejm może wszelkie ustawy, oznaczające zmianę któregośkolwiek postanowienia Konstytucji, przeprowadzić tylko na wniosek jednej czwartej wszystkich posłów, w obecności połowy ich i większością dwóch trzecich głosów przy głosowaniu obecnych.

Prawica, w szczególności narodowa demokracja i ludowa partja Piasta wystąpiły z inicjatywą zmiany ordynacji wyborczej. Jak wygłądała dotycząca projekcja Piasta konkretnie i szczegółowo, dotąd nie wiadomo. Znane są natomiast, bo przez Radę naczelną partji narodowo demokratycznej formalnie uchwalone zasady, na których ma opierać się pożądana przez to stronnictwo nowa ordynacja wyborcza.

Otóż z sześciu ogłoszonych endeckich zasad, znowy ordynacji wyborczej trzy są jawnie sprzeczne z postanowieniami 11 art. Konstytucji, jedna jest co do tej sprzeczności formalnie wątpliwa, jedna nie jest sprzeczna, jedna wreszcie jest notorycznie nieodrzeczna.

I tak niesprzeczna z Konstytucją jest en-

decka zasada pierwsza, mówiąca o liczbie mandatów. Konstytucja rzeczywiście nie określa liczby posłów, pozostawiając to ordynacji wyborczej. Co do drugiej zasady endeckiej, proklamującej tryzmandatowe okręgi dla środkowej i zachodniej Polski, a wielomandatowe dla województw wschodnich, mogą powstać wątpliwości, czy tryzmandatowy system odpowiada konstytucyjnej zasadzie proporcjonalności. Interpretacja pojęcia proporcjonalności z dobrą wiarą wypadnie tu negatywnie. Trzy mandaty bowiem nie umożliwiają tego wyrazu stosunku sił społecznych i politycznych, o którego zabezpieczenie w proporcjonalności kłóże. W obrębie liczby trzech możliwymi są bowiem tylko trzy kombinacje: albo jedno stronnictwo dostaje wszystkie mandaty, albo jedno dostaje dwa a drugie jeden, albo wreszcie trzy stronnictwa otrzymują po jednym mandacie. Dla wyrazu wszelkiej innej kombinacji miejsca przy trzech mandatach w okręgu niema. Każda zaś z możliwych kombinacji oznaczałaby sfalszowanie notorycznie istniejącego stosunku polityczno-społecznego. Niema bowiem w Polsce jednokrotu terytorjalnie-administracyjnej, w której istniałoby mniej, niż trzy partie. Dalej zaś nigdzie nie partje nie znajdują się do siebie ani w stosunku 3 do 0, ani 2 do 1, ani wreszcie 1 do 1 do 1.

Zawarte w dalszych trzech zasadach endeckich żądania są oczywiście sprzeczne z jasnymi postanowieniami artykułu 11 Konstytucji.

I tak żądanie, aby mandaty rozdzielać między okręgi nie według liczby zawartych w nich wyborców, lecz według ich siły podatkowej i objawionego dotąd zainteresowania wyborami, jest sprzeczne z zasadą równości wyborców.

Żądanie wyłączenia z udziału w wyborach całego stronnictwa, jako t. zw. „antypaństwowych” sprzeczne jest z konstytucyjną zasadą powszechności prawa wyborczego, które przywiązane jest do warunków wieku i terminu osiadłości, a nie do „państwowego” czy też „antypaństwowego” sposobu myślenia wyborców.

Żądanie wreszcie, aby listom, które w danym okręgu zdobyła absolutną większość głosów, przyznano wszystkie mandaty, jest niewątpliwie sprzeczne z konstytucyjną zasadą proporcjonalności.

Obywatele! Towarzysze! Towarzyszkil
W niedzielę 8 lutego o godz. 10 przed południem odbędzie się w teatrze „Nowości” przy ulicy Rajskiej

Zgromadzenie Ludowe

z porządkim dziennym:

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE
(Zamach na konstytucję, konkordat, ustawa o zgromadzeniach, sprawa mniejszości narodowych)

Referent **POSEŁ KAZIMIERZ CZAPIŃSKI**
Towarzysze! Towarzyszkil

Omawiane będą sprawy niezwykle ważne dla klasy robotniczej — jak zamach na 8-godzinny dzień pracy i inne powyżej przytoczone — dlatego jawcie się jak najliczniej!

Krakowska Rada Robotnicza FPS.

Żądanie szóste wreszcie, aby prawo łączenia się w zwłokli wyborów przyznać tylko listom t. zw. „narodowym”, a odmówić go wszelkim innym, jako jawnie niedorzeczne, nie może być przedmiotem poważnego rozstrzygnięcia.

Wobec tego, że nowy konik t. zw. „reformy” ordynacji wyborczej przez nasze stronnictwa reakcyjne już został wprowadzony, że stajni i że zaczynają się na nim coraz weselejsze harce, że przy ustalę przedwysokim stan prawnym sprawy, aby szerokie koła obywatelskie nie traciły z oczu fakty, że takie zmiany ordynacji, o jakich mówią stronnictwa reakcyjne, stanowią zmianę nie ordynacji, lecz Konstytucji i to w jej najbardziej istotnym artykule 11.

Nie wolno więc mówić o zmianie ordynacji wyborczej, jeżeli się ma na myśl zmianę Konstytucji. Między tam zmianami bowiem zachodzi bardzo zasadnicza różnica. Ordynacja może być zmieniona, o ile znamy w niej przedsięwzięcie nie sprzeczujące się brzmieniem i duchowi Konstytucji zwykłą większością głosów w Sejmie i Senacie, więc praktycznie rzecz biorąc przez większość, którą rozporządza niedawny rząd chjeno-piastowy. Natomiast zmiana Konstytucji to historia całkiem inna i nie taka prosta, jak to sądzić, lub raczej udukać, że sądzić, stronnictwa reakcyjne. (y—4).

Koniec macania?

W naszym życiu politycznym zapanowała cisza. Sejm dobrowolnie wykluczył się z czynnej roli, dając wolne polu komisiom, w których z polityki rządu się nie obala. Przyszedł trzeba, że praca w komisjach jest rzeczową, że odbywają się w nich poważne dyskusje, że uchwały zapadają w myśl reguł parlamentarnych o tyle, o ile u nas przy niewyjaśnionych stosunkach między stronnictwami jest to możliwe. — Rząd bierze udział w tych pracach, bez obawy o swój los.

Prasa ogólna i konstytucja, że w polityce wewnętrznej zastąpić uspokojenie. Część prasy pragnie to zażenować i poczynić biesiły wśród stronnictw, imna żądają, że rozkierki wewnętrzne wśród klubów osłabiają ich aktywność i odbierają im chęć do wojowniczych występów. Jakkolwiek rzecz się ma, faktem jest, że rząd p. Grabieńskiego w tej chwili jest silny i może ze spokojem oddać się najwazniejszemu swemu zadaniu: pracy nad zwalczaniem przestępstwa gospodarczego.

czego, I pod tym względem nie da się zaprzeczyć, że dale się zauważyć pewien choć nieznaczny postęp. W każdym razie niema obawy o jakas bezpośrednią katastrofę i ci, którzy ją od miesięcy zapowiadają jako już nadchodzącą, znowu na szczęście się omylili.

W tym błogim stanie rzeczywistego czy udanego spokoju w jednym tylko miejscu ujawnia się próba macania. Jest nią dążenie do utworzenia w Sejmie centrum. Robota to nader przystępna: ludzie, którzy się skompromitowali na prawo i na lewo, którzy stracili już możność nawiązania sojuszu z jedną lub drugą stroną Sejmu, chcą utworzyć nowe ugrupowanie, aby po jego szczytach dojść znowu do znaczenia i aby móc w stosownych chwilach sprzedać się tej stronie, po której spodziewają się większych korzyści. Nie jest tajemnicą że w tych usiłowaniach prym wiodą pp. Witos i Korfianty, obaj już sojusznicy a obecnie szukający nowych dróg wobec braku najwłaści-

szego konfabranta: Związek ludowo-narodowego Klub endecji przeżył w ostatnich dniach małą „rewolucję pałacową”, która na zewnątrz wyrażała się w zmianie redaktora głównego organu partii „Gazety Warszawskiej”. Zwalczali się w łonie partii dwa kierunki: umiarkowany i nieprzejednany z tym rezultatem, że pierwszy walczył górze jak, że p. Wasilewski zastąpił p. Kozicki. Drugim objawem umiarkowania było odwołanie się od Witosa, korzystając z dobrego stosunku incydentem, jakim był podpis na wstępie o reformie rolną. Te wyniki nie są bynajmniej wypływem nawiązania się endecji ze złej drogi, są one wynikiem uznania swej słabości na punkcie osiągnięcia właściwego celu: dorwanie się rządów przy pomocy p. Witosa. To też endecja, zmuszona do tego okolicznościami od niej niezależnymi, nępspokoiła się i zostawia narażone wolne pole — p. Korfientemu.

P. Korfientę nie ustaje w swych zabiegach. — Gwałtownie pracuje nad centrum, do którego brak mu tylko drobnostki: głosów NPR, których jest 18. Rachunek byłby prosty: p. Korfientę wybiera sobie, że dysponując całym klubem chładeckim i związany z Witosem ma pewnych 43+80=93 głosów, a dodawszy 18 emperowskiich, mabył przeszło setkę głosów, a więc się w naszym Sejmie „niepodoba”. Rachunek ten jednak to wciąż gra, że jest tylko rachunkiem prawdopodobieństwa, gdyż na NPR, jak dotychczas rzeczy stają. P. Korfientę może tylko warunkowo liczyć. O ślęce tej partii, rekrutująca się z Górnego Ślą-

ska z byłego zaboru pruskiego, myśląc wobec p. Korfientę pewnie zobowiązując materialnie, była by łatwą do pozyskania o tyle częst dąca, pochodząca z byłej Kongresówki, jest opaniżona i jak dotąd nie okazuje skłonności do połączenia się z chadecją. Zbyt kompromitujący stosunek dla partii, która w swym tytule ma nazwę „robotniczej”.

Chwilewo — a tu nas o polityce na dłuższą metę nie ma mowy — wszystkie te zabiegi są uderzeniem w przód, gdyż niema przedmiotem, w który chcieli do uderzenia mogliby ze skutkiem gościć. Można o p. Grabiejskim i jego działalności sądzić, co się komu podobą, ale co do jednego są chyba byli jednomyślni, mianowicie, że w każdym kierunku wytrzyma porównanie z Wasilewskim się po spadek po nim p. Korfientę. Witosem jest. Niejednokrotnie pisaliśmy, że p. Grabiejski pod wielką względem, a jednym z nich jest jego nieszczerliwa reakcja w doborze współpracowników — nie odpowiada naszym zapatrywaniom na drogę, którąmi specjalnie naszą polityką wewnętrzną i skarbową powinna iść; mając jednak do wyboru między tem, co p. Grabiejski dotąd zdziałał a tem, co p. Witos, Korfientę z tow. w r. 1923 zdziałał, nie można się na ich chwili wahać. To też z satysfakcją pamięć, która ma wprawdzie krótki pamięć, ale w tym wypadku zbyt zaszczytnym niedawny wypadkiem, jakim jest, przyjmując do wiadomości fakt, że ustosunkowanie zmianie obecnego stanu pozostaną na długi jeszcze termin — uśmiewam się.

Zdaje się jednak, że na groźbach i mocnych słowach się skończy. Turcja, jak doniosły telegramy, odmówiła wprawdzie oddania tej sprawy pod sąd międzynarodowego trybunału w Hadze, uważając ją za swą sprawę wewnętrzną; natomiast zapewne nie oprze się naciskowi Anglii i Francji, które już rozpoczęły interwencję w celu niedopuszczenia do ostateczności. Oba te państwa są ogromnie zainteresowane w utrzymaniu pokoju na Bliskim Wschodzie, ileż oba mają dość kłopotów w Syrii i Mezopotamii, gdzie wojna z Grecją mogłaby wywołać niepożądane dla mandantów następstwa.

Dziwną rolę musza odgrywać państwa europejskie. Doniosło zawarty w Genewie umowie, mającej gwarantować światu wieczny pokój, a już mianowicie — gascieć pożar. Ciągłe odbywają się zapowiadane nowe konferencje na temat rozbrojenia, a tu musza pilnować — naturalnie przy pomocy siły zbrojnej — aby dwa państwa się nie pobili. Te fakta wskazują najdobitniej, jak szczerze i możliwe do urzeczywistnienia są „pokojuwe zamiary” rządów kapitalistycznych, mimo drapowania się w szaty humanitarysty i m.

PARYZ (PAT). Laroche, dyrektor departamentu politycznego francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych, przyjął kolejno ambasadora tureckiego i posła greckiego, którzy przedstawili mu stanowisko swych rządów w sprawie konfliktu grecko-tureckiego. Pan Laroche należał na dyplomata tureckiego i greckiego, aby pozyskiwać wszelkie wysiłki celem osiągnięcia pojednawczego i oparciu na prawie załatwienia sporu.

TURCJA NIE POJĄDZE ZA RADA FRANCJI
PARYZ (PAT). Jak donosi „Petit Parisien”, że strony tureckiej, zdaje się nie okazują chęci odstąpienia za radą Francji od zamiaru wywalenia pozostałych duchownych greckich.

TURCJA OBSTAJE PRZYSWEM PRAWIE WYDALENIA PATRIARCHY

Angora (PAT). Odpowiedź turecka na note werbalną Grecji zaznacza, że mieszana komisja dla wymiany ludności uznala jedynomyślnie, iż patriarcha ekumeniczny podlega wydaleniu. Ta decyzja komisji musiała być obowiązującym wykładem. Dalej odpowiedź turecka odrzuca propozycję, że przekazanie sprawy pod arbitraż trybunału haskiego, zaznaczając, że sprawa patriarchatu jest sprawą czysto wewnętrzną Turcji. Turcja wyraża nadzieję, że Grecja nie będzie przywiązywać do tej sprawy większej wagi niż posiada ją ona istocie.

Zatarg grecko-turecki

Południowo-wschodni zakątek Europy znówu się odzywa. W tym samym miejscu, nazywanym „kątem burskim”, w ubiegłym i obecnym wieku zawsze był powodem wojen europejskich, a i ostatnia wojna światowa wzięła swój początek na Bałkanie. Gdy wojna bałkańska w roku 1912 uśmiewa prawie zupełnie Turcję z Bałkanu, zostawiając jej tam tylko Konstantynopol z małym skrawkiem ziemi, gdy w wyniku tej wojny przyszło do porachunku między Serbią i Grecją z jednej, a Bułgarią z drugiej strony, zdawało się, że Europa będzie miała spokój. Rzecz miała być jednak wciąż grą w wyciechy. Stało się inaczej: zatarg Austro-Węgier z Serbią o Bośnię był zewnętrznym bodaj powodem wybuchu wojny światowej, w następstwie której Austro-Węgry znikły z Bałkanu, Turcja i Bułgaria została zredukowana do minimalnych rozmiarów, zaś Serbia i Grecja ogromnie urosły.

Specjalnie Grecja dostała mniej wielkości. Nie wystarczało jej olbrzymie rozciągłość się na Bałkanie i na wysepach morza Egejskiego, lecz w chęci powiększenia się o zamieszkałe przez Greków terytorja w Malej Azji urządziła tam jako pomocnika mandatarskiej Anglii wyprawę, uwięzioną zajęciem Smyrny. Tu jednak powołała jej się noga: Turcja nowa, pod wodzą Mustafy Kemala, niktylej się obroniła, ale przesłała do ataku, wyrzuciła Greków z Malej Azji i odebrała im część Tracji. Ta klęska spowodowała, że przetrwała wewnętrznie w Grecji, w której nastąpiła rewolucja, została została wyciszona, a nie powołała się do nieobrotowego wygnanie twórców nowoczesnej Grecji: Venizelos.

Tylko dzieł wzmieszanych się Europy Grecja uratowała się wtedy przed zupełnym pogromem. Europa, t. j. najwięcej w tej sprawie zainteresowana Anglia i Francja, zrobiły rządowi angielskiemu poważne ustępstwo przez wycofanie swoich wojsk z Konstantynopola, który znów stał się niepodzielną własnością nowej Turcji. Jak wiadomo, pierwszym krokiem rządu angielskiego po odzyskaniu Konstantynopola była detronizacja sultana i wypędzenie go z całą rodziną, a następnie przesiedlenie kalifatu i wypędzenie ostatniego kalifa do Szwajcarii.

Stan wojny między Turcją a Grecją zakończył się pokojem, zawartym w lecie ubiegłego roku w Lozannie. Najcharakterystyczniejszym warunkiem tego traktatu jest to, że obie strony otrzymały prawo wymiany ludności tj. Turcyjczyków wysiedlono zamieszkałych w jej granicach Greków do Grecji i odwrotnie. Z tego dzikiego warianta, że na Bałkanie i w Malej Azji odbywa się formalna wędrownia ludów. Można sobie wyobrazić, że wymiana ta wobec dziesiętniej nienawści panującej między oboma narodami odbywa się w formach urągających wszelkiej kulturze i ludzkości.

Otóż właśnie na podstawie tego punktu traktatu lozańskiego rząd turecki wydalł patriarchę gree-

kiego Ars-Boghu 30 stycznia z Konstantynopola i odsławił go do granicy z Rumelią. Rząd turecki woluje się przytem — nota traktatem lozańskim — na to, że także główne relikwie mahometańskiej: kalifa wydalili z Konstantynopola i że patriarcha uprawiał propagandę bolszewicką.

W Grecji zawrzuła. Duma narodowa została ponownie! Patriarcha ekumeniczny, ten zabitek i pamiętka po tych czasach, kiedy Grecy w dziełach religijnej miłi supremat nad całym wschodem, został jak zwykły wścizny „odmaszpowany” przez انداموں tureckich granicy! Taka hańba wymaga co najmniej krwi i w tej Grecji powstała gorączka wojenna, zaczęto się mobilizować, a przedewszystkiem wschodnim zwycięzcom ogrozała się, nie szczędząc soczystych słów pod adresem rządu angielskiego.

„Kurjer Warszawski”, reklamując jubileuszowy numer „Gazety Warszawskiej” podnosi, że złożony był on artykuły pierwszorzędnych pisarzy i na ich czele stawia p. Romana Dmowskiego, red. Zygmunta Wasilewskiego i prezidenta Rzeczypospolitej Wojełchowskiego...

Co sądzimy o najdawniejszych łuzach „Gazety Warszawskiej”, które na jej jubileuszowy wiek wypłynęły — pisaliśmy już. Również krytykowały głośno i gorzko, którzy prawem li tylko kupna siariego dziennika sami podziwiali się po miato jubileuszowi.

„Jest sam fakt, że niewiadomo, kogo i za co ma się tu uczyć? powinien był skłonić p. prezidenta do trzymania się zdale od tej imprezy.

Zyczylibyśmy też, żeby prezydent Rzeczypospolitej nie puszczał płazem niektórych afonów, jemu okazyanych. P. Wojełchowski, jako osoba prywatna, może po chrześcijańsku wybaczać podobne winy, ale tam, gdzie jest dotknięty, jako prezydent, powinien mieć je zanotowane w pamięci.

Ten sam p. Z. Wasilewski, który redagował ten jubileuszowy i po którym p. Wojełchowski figuruje bezpodstawnie w reklamie „Kurjera”, jako współpracownik tego nadzwyczajnego numeru, miał niedawno proces o to, iż nawał był znieważeniem odesze, wywołując do składek na uczczenie namięci poprzedniego, skrytykowanego zgładzonego prezidenta.

Ważniż na to, już pewien polityzm dla pierwszego traktując zgnasłego prezidenta mógł jego następcę skłonić do nieuczestniczenia w oddawaniu hołdu pismu, które się tak zachowało.

A tu dodamy jeszcze, iż komitet powyższy, spługawiony przez „Gazetę Warszawską” i od-

Prezydent Rzeczypospolitej a jubileusz „Gazety Warszawskiej”

powiadającego za to przed sądem p. Z. Wasilewski, funkcjonal pod protektorem p. prezydenta Wojełchowskiego...

Fakt, że „Gazeta Warszawska” zdobyła sobie pare słów od p. Milleranda i dla swej reklamy nie zawahała się zwrócić również do p. Herjorta i Painlevé nie mógł uchodzić za precedens dla p. prezidenta Wojełchowskiego.

Am premier francuski, ani tamtejszy prezydent Izby poselskiej nie są obowiązani znać dawnych, zawyszydłych dzieł „Gazety Warszawskiej”.

Odbył zaś nawet wieść, iż wkrótce endecja i jej organ nacelowy wygłoszą przytężenie obecnemu rządowi przez lewicę francuską mogliby się mimo to unieść kurmazja względem zapraszających ich publicystów polskich.

Podziwiał można tylko tytuł tych ostatnich, że się do owych osobistości politycznych zwracali.

Wreszcie nie wiemy, jak p. prezydent zapatrzył się na to, że jego nazwisko znalazło się na jednej lince z nazwiskiem p. M. Skrudkila.

Zapewne, że p. M. Skrudkila został od zarzutu współgłoszący w procesie bandy współgłoszącej i winowat, a więc z tego tytułu zarzutu mu czynić nie można, nie dale to miare, jak mało jest na wybredny na punkcie wrobu ludu, z którym się stykał i z którym go nawet ogony śledcze użyskał.

A jest to już taki defekt, że prezydent Rzeczypospolitej, osoba, reprezentacja państwa, mógłby mieć skrupuły, użyskawszy go na listę autorów rzeczownego wydawnictwa.

A sądzimy, że taką listę kazał sobie przedstawić p. prezydent, zanim się zabrali do pióra.

Jeszcze o Radzie spżywów

Atrykuly tow. posła Zaremby, oświadczył obrady Rady spżywów, należy uzupełnić dla wyrazistości obrazu jeszcze kilku faktami. Przede wszystkim jest na temat zachowania się p. ministra Ralskiego. P. minister, choć z wykształcenia prawnikiem, nie uznaje za właściwe wykonywanie obywatelskich ustaw. W odpowiedzi bowiem na zarzuty członków Rady spżywów, iż min. spraw wewn. nie przedstawiał Radzie programu polityki aprowizacyjnej rzadu, minister oświadczył, iż ma zamiar przekazać sprawy aprowizacyjne... ministrowi skarbu.

Pomijając już, iż na wspomniane przekazanie musi być uzyskana zgoda min. skarbu, należy stwierdzić, iż dla przekazania tego potrzebna jest przedewszystkiem zgoda Sejmu. W tym celu musiałoby być zmieniona ustawa, która przekłada obowiązki i uprawnienia aprowizacyjne b. min. aprowizacji min. spraw wewn. Zacytuję. Czy Sejm zaprobuję tego rodzaju projekt, przenoszący obronę spżywów do min. fiskalnego, jakim jest min. skarbu, to rzecz nadzmi. Tak, czy owak — do czasu wypowiedzenia się ciała ustawodawczego, minister, nie wykonujący ustawy, popełnia bezprawie. To też ten argument p. Ralskiego dla usprawiedliwienia swej bezczynności... został najchamstniej odparty przez tow. posła B. Bowskiego.

Jako dalszy argument swej bezprogramowości w dziedzinie aprowizacyjnej, p. Ralski powołał się — rzecz wprost niesłychana! — na rzekomo mały procent ludności w Polsce, interesującej się zagadnieniem aprowizacyjnym! „Warszawa, Kraków, Zagłębie dąbrowskie, Łódź i może Łwów — to wszystko!” — tak lekceważąco powiedział p. minister!

Minister spraw wewn. tychż pozwala sobie tedy wygłaszać poglądy, iż potrzeby ludności największych miast i ośrodków przemysłowych w Polsce nie mogą zajmować rzadu, gdyż dotyczy „tylko małego procentu” — zdaniem p. Ralskiego 10 procent — ludność Rzeczypospolitej. I ten argument, oczywiście, został nadto łatwo odparty przez towarzyszy — członków Rady spżywów. Pokrzyżbowi bowiem Ślesia, Warszawa, Łódź i t. d., to potrzeby największych ośrodków państwa, to potrzeby pierwszorzędnej wagi państwowej, które muszą być bezwzględnie zaspokojone.

Wreszcie trzeci i ostatni argument dosłowny p. Ralskiego, to ten, „iż on, jako minister polityczny, nie może czasu poświęcać zagadnieniom, nie mającym nie wspólnego z porządkiem w państwie!” Na Radzie rzucił ironiczne pytanie: Czy policja można nakarmić głodne masę. Tow. B. Bowski zaś w odpowiedzi p. ministrowi zaznaczył, iż min. spraw wewn. tychż (którego policyjność powierzono, między innymi, zagadnieniami samorządow. zdrowotności publiczną, sprawy aprowizacyjne), traktujący siebie jedynie, jako „szefa władz politycznych”, ma do wyboru: albo wykonywać wszystkie ustawy, które należą do zakresu działania min. spraw wewn. tychż, albo przestać być ministrem. Innej prawnej drogi niema.

Jedynym wyjściem z sytuacji dla Rady spżywów było złożenie mandatu przez jej członków. Lecz zgłoszony tej treści wniosek tow. B. Bowskiego nie przeszedł. Przeszedł natomiast — po upadku poprzedniego — wniosek tow. B. Bowskiego... zwracający obrad Rady spżywów dla wyświeślenia stanowiska rzadu jako całości wobec postulatów aprowizacyjnych ludności.

Komunikat pólzudowy o zawieszeniu prac Rady spżywów do czasu ustalenia jej „resortowej” przynależności (tak brzmiał wniosek posła Gdyka), był fałszywy, wniosek bowiem p. Gdyka u... p. d.

Dla całego obrazu należy dodać, iż niezdecydowanie stanowisko delegatów Wilna, Katowic i Zw. miast polskich przeszkodziło przylepić przez Radę jedynie słusznego wniosku tow. B. Bowskiego.

B. E.

Warszawa (PAT). W sobotę odbędzie się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów, na którym omawiana będzie między innymi sprawa przekazania uprawnień aprowizacyjnych ministerstwa spraw wewn. tychż ministerstwu skarbu w myśl wniosku ministra spraw wewn. tychż. Jeżeli wniosek ten nie uzyska aprobaty komitetu ekonomicznego, możliwe jest wznowienie działalności Rady spżywów w najbliższym czasie.

UWAGI

Jak sobie obszarnicy kresowi pokpiwają z klubu endeeckiego

Wiedeński „Słowo” cytując uszczypliwy trzy głosy: p. Zwierczewicza posła wileńskiego, który tłumaczył, że endecy podpisali znany wniosek „Piasta” przez „niezapatrzenie jego treści”; dalej — posła Czetywyrńskiego, który przyznał się że „młodości nie czytał”; Wreszcie przerosła Klubu endeeckiego, p. Głabickiego, ówczadowego, że przedstawiciele jego klubu później dopiero spozstrzegł, że sprawa powyższa wymaga ugodnienia z konstytucją. („Tu „Słowo” wyraża zdziwienie, że profesor wydziału prawnego „spozstrzega” taki mankament nieprędko — w parę lat!

Po przytoczeniu tych trzech opinii organ obszarnicy konkluduje: „Jednym słowem, posł Zwierczewski nieopatrzliwy, książę Czetywyrński nie czytał, przeto Głabicki nie zrozumiał!” — o-o-o —

Ameryka zatraskując drzwi

Doniosły wczoraj telegramy, że Izba reprezentantów i Izba posłów kongresu Stanów Zjednoczonych przygotowuje ustawę, która ma wstrzymać wywóz z Ameryki zboża i maki do 30 czerwca. Jeżeli wiadomość ta się sprawdzi, będzie zarządzenie to trochę spóźnione, gdyż Rosja już pokryła swe zapobiegawcze, a prawdopodobnie i wojenne, nakazy ma być skierowany. Izba reprezentantów i Izba

czy zamierzony zakaz ze spekulacją zbożową, jaka teraz święci orgie głównie w Chicago. Nie wiemy, jakie są istotne pobudki zwolenników zakazu; sądzę jednak mocno, że zakaz w związku ze spekulacją wywrze skutek wprost przeciwny: spekulanci w międzyczasie, zanim projekt przedzie wszystkie instancje ustawodawcze, urządzą taką hecę na hosse, że dotychczasowa będzie w porównaniu z nową — zabawką.

Europa jednak i to, że kraje, które mają deficyt zbożowy, muszą się liczyć z zakazem jako jednym z najwzajemniejszych punktów w swej kalkulacji „prowizyjnej”. Zamknięcie Ameryki, po zamknięciu Rumunii i Węgier oraz wywołaniu Rosji, oznacza zniknięcie ostatniego rezerwuaru, z którego Europa mogła czerpać uzupełnienie swych braków. Można przewidzieć, że w najbliższych dniach, zanim zakaz wejdzie w życie, zaczyna się wysięgi państw o poczynienie największych zakupów A rzecz naturalna, że w tym wysięgu największe szanse wygranej mają państwa o pełnej kaskadzie. Czy Polska, której kaskadę wewnętrzny jest albo wręcz przeciwnie, potrafi utrzymać dystans w tym wysięgu? Od tego zależy, czy przetrzymamy do najbliższych żniw.

Wiadomości polityczne

GEN. SOSNOKOWSKI REPREZENTANTEM POLSKI W LIDZE NARODÓW

General Sosnokowski jako nowomianowany przedstawiciel Polski w komisji Ligi narodów do sprawy rozbrojenia wyjechał wczoraj do Genewy.

DEMILITARYZACJA STREFY NADRĘSKIEJ

Komisja Ligi narodów do zbadania kwestii marynarki oraz żeglugi powietrznej zebrała się 4 dni w Genewie. Rada Ligi narodów poleciła tej komisji przedstawić praktyczne projekty dotyczące sposobu, w jaki Rada Ligi narodów mogłaby wykorzystać punkty 1 i 5 opracowanego we wrześniu planu organizacyjnego w sprawie demilitaryzacji na podstawie traktatu wersalskiego strefy nadreńskiej przy wykonywaniu przysługującej Radzie Ligi narodów kontroli stanu zbrojeń w Niemczech, Austrii, Holandii i na Węgrzech.

Świeżo wysła z druku książka:

Pamiętniki Ign. Daszyńskiego

Stron 226. — Cena 6 zł., z przysługą poleconą 7 zł.

DO NABYCIA W KSIĘGARNIACH jakoteż w ZRS „Proletariat” w Podgórzu i w Administracji „Naprzodu” w Krakowie (ul. Dunajewskiego 5).

TEN

Zdradliwe żonki

Znam ja dobrze i Wasylą i Antona, znalazłem ich działów i odcz. Królestwo im Niebieskie, bo woziliem przez rok żydowskie drzewo z lasów pod Małą Jablonką do Czartoryska. Wiele, że z ochoty własnej wzięliem za młodych lat trójkę dobrych koni i mocny wóz i polecałem zobaczyć świat daleki. Najmowałem się do przewożenia drzewa, smoly, węgli i tak przez dziesięć lat przejechałem ziemie ruska i nawet polską, do Kiszyniowa do Chelma, gdzie jest cudowny obraz i klasztor, i od miasta Mińska aż pod sam Kijów. Och, dużo wdziałem i słyszałem, ale najbardziej podobały mi się ogromne, niezkończące lasy nad wielką rzeką Styrem. Tylko przy dobrym mrozie albo suchym latem przejechać można tamtędy. Gdy zabłądzisz, a chłwicy ci w borze deszcz spadnie, to — przepadasz na wieki! Wale ogromne, ale jedna od drugiej daleko! Cieniarze na wydmach urządzą, czasem o milie od wsi, Narod mocny, nie biedny, krowy i koni bez liku, wiadomo, i ład mają niezłomne, pszczoły chowają po lasach, smole i dzierżenie pedza węgle palu. Innym razem opowiem wam o ich życiu, ciekawo o no, inne, niż nasze..

W Matce Jablonce, co jak mówiliś leży w gęstym lesie, przeszedłam raz blisko pół roku,

Jesień była słotna, a po niej przyszła zima, ciepła i śnieżysta, — ani kołami ani saniami nie przejdzie! Wiele musiałem czekać na mój i mieszkałem u dziadka Wasylowego, bogaty i mądry był stary. Tam właśnie poznałem i Wasylę, miał wtedy chyba piętnaście lat, a przonoś już półroczne żrebie na plecach. Opowiadałem wszystkim o bujni, bogatej naszej ziemi i moze wspomnienia moim opowiadać stały się przyczyną, że w wojnie przyjechał Wasyl z Antonem w nasze strony. Obaj pamiętają mnie dobrze, przychodzą radzić się w ciężkich chwilkach, i stąd wiem o biedzie, jaka ich obu spotkała niedawno..

Pojechał Wasyl do Jablonki, żeby pogodzić się z sąsiadem dawnym, któremu sprzedał tam swoją ziemię. Droga daleka, niebezpieczna z przyczyn strażników, co wciąż zatrzymują w drodze i nie rzadko pobija, ale mimo to uparła się Nastja jechać z mężem. „Zobacze” — mówi — twój kraj, a tu, w domu, usnęę z tęsknoty bez ciebie!” Taka to chyrtoska babka, mierz w okno, a chce trafić w piec. Uwierzył zdany Wasyl w słowa żonki młodej, wziął na wóz skrzynię z żywnością i świętym obrazem ubranym w białym i wyjechał zarez na Janie Kapale w drogę daleką. Po drodze wstąpił do mnie i prosi:

— Jedźcie ze mną, Kościu, odwiedzić wam trzeba dobrych znajomych, zobaczycy, czy żyją jeszcze. Lubicie — mówi — po świecie się włóczyć, o, nadarzyła się okazja dobra, i pomóżcie mi pogodzić się z tym rozbójnikiem Mitro-

faniem, co nie okryła mi pieniędzy za łakę sprzedaną.. Inaczej oszuka mnie, dusza cygańska.

Wiedziałem dobrze, że Wasyl mocno w pieśń, ale słaby we łbie, i dziecko oszuka go, co dopiero stary duszdosz Mitrofan, co w spóacie z żydami wybudował nawet wiatrak w Podchacim. Wiele polecałem. Lato było miedzi, sucha, a mnie nie przecieć nie zatrzymuje w chacie, sam jestem, jak szary dzik, co już niepotrzebny dla stada, ani mu stado niepotrzebne. Koły moje i psy karmić może i stara Parasia, a ptakom bożym, samom i zającom potrzebny jestem tylko w zimie, kiedy mrozy zamienia ziemię w kamień, a śnieg przykryje wysoko uszcie trawy.

Przyjechaliby do Mitrofana, do drewnianego dużego domu, pokrytego zieloną blachą, jak to bywa u bogatych ludzi. Mieszkał Mitrofan już me w Jablonce, ale w Lesznie, wlecił wsi przy trakcie do Maniewicz i do Czartoryska. Rad był stary z mojego przyjazdu, bo w tamtych stronach mają miarę za udrzwiające zwierząt, nawet i ludź, przez pół roku, kiedy tam mieszkałem, pomagałem im naprawdę leczyć chorą zwierzęta. Zastaył okiem spoglądał na Wasylę, ale rozstają stary rozpuszcz, kiedy Naścia poglaskała go po ramieniu i pisnęła cieniutko:

— Ach, darujcie, że jak tatarzy najechaliśmy na dom wasz! Przyjmiliście podróżnych na nocleg, nie zamącamy wam wody, dobrzy gospodarzu, dajcie kacić, choćby w stodoła..

(Ciąg dalszy nastąpi).

Na czasie

COŚ Z EKONOMII

Finansów gospodarki
Szwankuje bez ustanku:
Bo — raz bank zamajęta,
Raz — dyrektora banku.

Kruk.

KRONKA

—o—

Kraków, 7 lutego.

Narodowy komitet astronomiczny

Z inicjatywy Polskiej Akademii Umiejętności odbyło się w Krakowie zebranie profesorów astronomii na uniwersytecie polskich ciałem wykonstytuowania przy Akademii Umiejętności narodowego komitetu astronomicznego. W braku tego ciała, wymaganego przez statuty międzynarodowe, Polska nie mogła dotychczas stawiać swych wniosków na kongresach astronomicznych i zachodziła obawa, że na kongresach tych mogłyby występować jako delegaci polscy osoby niepowołane, jak to było np. na niedawno odbytym kongresie geodezyjnym w Madrycie. Narodowy komitet astronomiczny wybrał prezesem prof. T. Banachewicza z Krakowa, wiceprezesem prof. Wł. Dziełalskiego z Wilna i M. Ernsta ze Lwowa, sekretarzem prof. M. Kamińskiego z Warszawy. Wobec zamieszania, jakie powstało obecnie w rachuby czasu według ery juliańskiej, narodowy komitet astronomiczny uchwalił poddać pod obrady towarzyszącego międzynarodowego kongresu astronomicznego w Cambridge sprawę wprowadzenia „nowej ery astronomicznej”, od paru lat używanej już w wydatkach obserwatoriów krakowskich. Ponadto postanowiono służyć na życzenie władz i organów państwowych fachowcem opiniami w sprawach kalendarzowych, rachuby czasu, pomiarów śluchów państwa itp.

—o—

Zaczenie księżycy

W niedzielę 8. bm. wieczorem nastąpi częściowe zaczenie księżycy w całym swym przebiegu widzialne w Polsce, naturalnie o ile dopisze pogoda. Początek zaczenia przypada, wszędzie jednocześnie, o godz. 21. min. 9, środek o godz. 22 min. 42, koniec o godz. 0 min. 15. Pewnie, niezamiećne pominięcie dolnej zwłaszcza części tarczy księżycy, spowodowane przez polską ziemi dostarcząca będzie można już od godz. 19 min. 48. W czasie największej fazy (rozkaz zaczenia) w ciemiu nie znajdzie się około trzy cz. średnicy, względnie cztery piąte powierzchni księżycy; pozostanie jasną tylko górna część tarczy w postaci nieco pochylonego sierpa o dość tępych, zwrotnych kłach dolowi rogach. Pierwsze zeświecenie się księżycy z ciemieniem przypada na dolnym obojęcie tarczy w miejscu gdzie skątkowa wznosiła się 32 minuty, gdyby tarcza księżycy uważać za cyferblat zegara, ostatnie zaś ślady zaczenia zobaczysz się po prawej stronie tarczy. Zaciemiona część nie zafale zupełnie, lecz pozostaje słabo widoczna w szaro-miedziannym zabarwieniu. W czasie zjawiska księżycy przebywał będzie niedaleko od „Regulusa”, jasnej gwiazdy w konstellacji „Lwa”, która świecić będzie poniżej i z lewej strony księżycy w odległości równej 10 średnicom jego tarczy. Nadchodzące zjawisko będzie pierwszym i ostatnim zaczeniem księżycy, widzialnym w Polsce w tym i w przyszłym roku. Następne zaczenie księżycy (całkowite) będzie dopiero 8 grudnia 1927 roku.

—o—

Nowe tytuły kolejowe

Rozporządzeniem z dnia 19 stycznia zarządził minister kolei wprowadzenie w życie z dniem 1 stycznia br. nowego regulaminu i dyrekcyj koleji państwowych. Regulamin ten zmienia dotychczas używane tytuły przyznawane do stanowisk kierowniczych w dyrekcyjach i wprowadza nowe, a mianowicie: w zamiast „prezes dyrekcyj” tytuł „dyrektor koleji państwowych”, zamiast „dyrektor wydziału” tytuł „naczelnik wydziału”, zamiast „naczelnik działu” tytuł „kierownik działu”. W korespondencji służbowej należy posługiwać się wyłącznie nomenklaturą, przewidzianą nowym regulaminem.

—o—

POSEŁ ZYGUNT ZULAWSKI, sekretarz generalny centralnej komisji związków zawodowych pojechał do Amsterdamu na posiedzenie zarządu międzynarodowej federacji związków zawodowych

PROGNOZA NA SOBÓTĘ: Zachmurzenie duże, przelotne opady, temperatura bez większych zmian, umiarkowanie wiatry.

Włamywacz krakowski nauczycielem na kresach

Aresztowany w Krakowie, otrul się

W ostatnim czasie doprowadził do 35. rodu I. Komisarza P. P. Zaleski Stefan, lat 38, rodem z Lwowa, nauczyciel ludowy w Posługowie pow. Złotnicki — Włakopolska przytrzymany za ustawiane włamanie do sklepu Kurkiewicza Mały Rynek 9. Dopuszczony Zaleski legitymował się legitymacją urzędową Kuratorium Okręgu szkolnego z Poznania, twierdząc przytem, że jest na kursie szkoły rolniczej w Krakowie i mieszka czasowo przy ulicy Krowoderskiej. Przy przeprowadzeniu rewizji osobistej u niego porosł Zaleski, by go wyprowadzono do ustępu, a gdy zażądał użyczenia jego życzenia i doprowadzono do obok znajdującego się ustępu, lenie przeszedł przez mur otaczający kamienicę nr. Zarzeckiego i znikł

w ciemnościach. Zarządzono poszukiwania w kamienicy i rzeczywiście na poddaszu znaleziono ukrytego Zaleskiego, który na widok zbliżających się posterunkowych zażył cjanalki i w jakiś czas zmarł w szpitalu św. Łazarza. Przeprowadzone przez tutejszy EUS dochodzenia co do osoby Zaleskiego niewały, że także był znanym na bruku krakowskim włamywaczem Stefanem Pisch, który podobnie jak Zaleski, nie mógł osiągnąć posady nauczycielskiej papiery sprawował w Wierzboku pow. Wolkowskiego oraz w Posługowie pow. Złotnicki funkcje nauczyciela szkół ludowych w r. 1920—1922, potem dopuściwszy się szeregu zgwałceń dzieci szkolnych w Posługowie zbiegi i ukrywał się aż do czasu ujęcia go.

Jak p. sołtys i jego przyjaciel po pijanemu udawali bandytów

Nocą onegdziej 38-letni School Frydman i 25-letni Hertz Rytkopf wracali z Warszawy, wioząc do Górcza wóz, pełen towarów kolonialnych, szpku etc. W pobliżu wsi Zaluski pod Raszynem, zespuło się kolo u wozu, wobec czego jeden z podróżnych udał się do pobliskiej kuźni, należącej do Krystiana Marxa, z prośbą o pomoc. Kowalowi nie bardzo chciało się nocą wychodzić z domu; postąpił więc dwóch swoich synów: Edwarda i Piotra, nieznacznie wyrosłych, którym policjanci naprawiło uszkodzone kolo. Chłopcy udali się wraz z kupcem na szosę. Już przy samym prawie wozie spotkali jakichś dwóch nieznajomych, którzy po krótkiej wymianie zdań rzucili się na żyda i chłopców, bijąc ich niemiłosiernie po głowach grubymi palcami. Jeden z synów kowala, który niósł drąg żelazny, do podważania wozu przy zdejmowaniu kola, zaczął się bronić i uderzył jednego z napastników w głowę, roznosząc twarz i młazdęgę mu nos. Po tym wypadku napastnicy zbiegli, przerażeni zaś żydzi ukryli się w mieszkaczej się w pobliżu francuskiej fabryce samochodów „Franko-Polskie Towarzystwo”, zostawiając wóz na opiece hordy. Chłopcy nie mieści przestraszeni wrócili do domu. Na wieść o

napadzie zatelefonowano z fabryki do ekspozytury urzędu śledczego na powiat warszawski. Żądając natychmiastowej pomocy. Na miejsce wypadku wyruszyli glanci i policjanci. Szczegółowe dochodzenie na miejscu ustaliło, że napastnikami nie byli zawodowi bandyci, lecz miejscowi właściciele: 49-letni Józef Urban i synowie Stanisław Karas, właściciel piernastu morgów grunt. Rozkoni „bandy” podeścili sobie nieco i wracając do domu, zaczęli udawać „policjantów”. Spotykawszy kupca z chłopcami, zapytali ich, dokąd żądają, poczem wzięli się do bicia. Władzę, że chłopcy się bronią, napastnicy zlekli się i zbiegli. Wiadomość o rzekomym „napadzie” rozszedła się potem błyskawicą po całej szosie grójeckiej. Wszy skłie wozu zatrzymywały się, gdyż podrozni nie chcieli kochać żydów, bojąc się napadu. Po pewnym czasie przybyła siła karawana wozów, fur, bryczek i innych pojazdów, stających bezczynnie na szosie. Późno w noc dopiero sprawa się wyjaśniła i długi wóz wozów ruszył w dalszą drogę.

Podczas gdy przerażeni żydzi siedzieli w fabryce aeroplanów, ze stojących bez opieki wozów zginięły dwa wozy maki. Urban i Karas zostali aresztowani i osadzeni w więzieniu.

—o—

BOJKOT PRZEMYSŁU GDAŃSKIEGO PRZEZ FIRMY KRAKOWSKIE. Wobec stanowiska, jakie stał gdański zał w sprawie pokój polskiej na terenie Gdańska, cały szereg firm krakowskich, odwołał swe zamówienia na towary, pozyczone w gdańskich hurtowniach i domach handlowych. Akcją je zapoczątkowała apteka Wismieńskiego (przy ul. Florjański), która w drodze telegraficznej oświada zamówienia medykamentów i przetworów chemicznych w gdańskich składach „Ritz” i „Lwa”.

SZEF BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W wydziale krakowskim rada Rudolf Krupa pisał oświada powodu choroby 3-miesięczny urlop. Funkcje naczelnika Wydziału bezpieczeństwa powierzył wojewoda radcy Romanowi Skarbowi.

WŁACŁAW SZCZEPANOWSKI, st. adiunkt miejskiej izby obrachunkowej zmarł 5 bm. przeżywszy lat 37 na tyfus brzuszny. Do ostatnich dniem dni pracował w biurze, oddając się z zamiłowaniem swemu zawodowi. Od lat przeszło 10 był urzędnikiem miejskim i zostawał tak a kolegi jak przełożonych pamięć nad sumiennego pracownika, dobrego kolegi i człowieka prawego charakteru. — Zmarły ościacił żonę i dwóch synów.

PRZEPISY JAZDY SAMOCHODAMI. Magistrat krakowski ustanowił następujące normy szybkości jazdy samochodów i motocykli: w obrębie m. Krakowa w dzielnicach poza śródmieściem i po ulicach odpowiednio szerokich wolno jechać z szybkością nie większą, niż 20 km. na godzinę, a poza tym dzielnicami najwyżej z szybkością 10 km. na godzinę. W śródmieściu w obrębie ulic i placów zamkniętych pierścieniem plani szybkość samochodów osobowych nie może przekraczać 10 km. zaś ciężarowych 6 km. na godzinę, o ile przejazd samochodów ciężarowych pewnymi ulicami nie jest zupełnie wzbroniony. Niezależnie od tego w całym mieście podczas błota szybkość jazdy wszelkich wozów samochodowych nie może przekraczać 10 km. na godzinę, zaś na skrzyżowaniach drogi i ostrych skrajach, podczas mgły i d. nie może przekraczać 6 km. na godzinę.

INWALIDZI WOJENNI, WDOWY I SIEROTY WOJENNE — zamieszkałi w Krakowie i pobierający już realnie z krakowskiej izby skarbowej,

Wydz. VI winni najdalej do końca lutego b. r. zgłosić się do Związku inwalidów ul. Podzamcze 1. 30, codziennie z wyjątkiem sobót po południu i świąt w godzinach od 9—1 i 4—7, celem odbioru deklaracji, na podstawie których izba skarbową wypłaca im renty. Zaczyna się, że każdy pobierający zaopatrzenie winien co pół roku przedkładać deklarację, a nieprzedłożenie takiej może podnieść wstrzymanie renty. Każdy, który już otrzymał dekret na rentę z izby skarbowej, winien być w niej obecny.

POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI. Posiedzenie Wydziału filologicznego odbędzie się w poniedziałek 9 lutego o godz. 6. Porządek dzienny: cz. I. Rozwadowski: O nazwie Wendów. — Potem odbędzie się posiedzenie administracyjne.

5. AUKCJA KSIĄZEK. W Towarzystwie miłośników książki odbędzie się w sobotę 7 bm. o godz. 6 popoł. Na licytacji znajdą się książki z zakresu beletrystyki, medycyny, i inne.

KRAKOWSKI RADIO-KLUB — zawiadamia swych członków, że w sobotę 7 bm. od godz. 8 do 11-jej wieczór odbędzie się w sali Muzeum przemysłowego przy ul. Smoleńsk 9, l. p. demonstracja aparatów fony „Krakowskiej wytwórni aparatów radiotechnicznych” w celu oryginalnej konstrukcji właściciela przysięgaj firmy rad. Sierżantki. Demonstracja zostanie poprzedzona krótką prelekcją objaśniającą budowę aparatów, oraz ich charakterystycznych cech. Audyeje będą się odbywały przy zastosowaniu rożniolnka.

WALNE ZGROMADZENIE TOW. MIŁOSNIKÓW JĘZYKA POLSKIEGO odbędzie się w niedzielę 8. bm. o godz. 11, w sali 4 Uniwersytetu. Po odczytę prof. Szobera p. t. „Gramatyka normatywna a językoznawstwo naukowe, paralela metodologiczna” — sprawozdanie i wybory Zarządu.

POKAZ WYROBÓW TRYKOTARSKICH i ozdób bieliznianych, wykonanych na kursach Muzium przemysłowego, odbędzie się w niedzielę 8. bm. o godz. 11 w sali Muzeum przemysłowego ul. Smoleńsk 9, II p. Wstęp wolny.

KINO MOULDER wywiesiła w sobotę 7 b. m. dwa programy: o godz. 3:30 i 5-jej, oraz w niedzielę 8. bm. 3 programy: o godz. 3:30, 5 i 6:30, film pouczający p. t. „Mieście wdępków po Polsce, składający się z 6 dużych aktów.

NIESZCZĘLIWY WYPADEK W FABRYCE. W fabryce Zieleniewskiego spadł wózek żelazny z rąstwową na pracujących robotnikach Andrzeja Litewkę i Stefana Maciejczaka, którzy doznał ciężkich obrażeń na całym ciele. Wezwany lekarz pogotowia przewiózł obu robotników do szpitala chirurgicznego.

WPAŁ DO WÓZ. Wczoraj wezwano pogotowie ratunkowe na ul. Pawła, gdzie Jan Wadysław wpadł pod wózek ciężarowy i odniósł znaczne obrażenia na całym ciele. Lekarz pogotowia opatrzył ofiarę wypadku i przewiózł ją do szpitala.

KRADZIEŻE. Abraham Berglas z Bochni, dobiegł z dnia 5 bm. skradziono mu na krakowskim dworcu kolejowym z kieszeni portfel z kwotą 84 zł, 10 dolarów i wekslem na 520 zł z podpisem Henryka Strittiera, Józefowi Przewozowskiemu i Piotrowi Cholewiec, przy Al. Krasińskiego nr. 13 skradziono 3 bnt. z nieznanymi nieśkiankami garderobe wartości 450 zł. — W nocy z 4 na 5 bm. skradziono na szkole Meissnera przy ul. Boleg Ciele nr. 12 z szafy wieszanej ilość bielizny nieustalonej dotychczas wartości.

— 000 —

TEATRY I KONCERTY

Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz 6-ty, „Śpiewak własnej niedoli” Dymowa. Jutro po południu po cenach zniżonych staropolska komedia kontuszowa Kraszewskiego „Dziękuję ci, talaski!”, wieczorem „Jedną” Dostowskiego, który potem na długie żądzie z repertuaru. W poniedziałek przedstawienie popularne (po cenach zniżonych) „Fotel 47”, w wtorek powtórzenie „Śpiewaka własnej niedoli”.

Z TEATRU BAGATELA. Wesola komedia Pintera i Falka „Nietulka” w wykonaniu pp. Barwiskiej, Makarczyk, Stępowskiej, Kwiatkowskiej i Wesolowskiej w głównych rolach grana będzie dzisiaj w sobotę wieczorem, następnie w poniedziałek wieczorem. W niedzielę powoli na scenę Grigorja Ce „Kocim” w wykonaniu pp. Barwiskiej, Makarczyk, Stępowskiej, Kwiatkowskiej i Wesolowskiej w głównych rolach. W niedzielę po południu po cenach najniższych „Krowodziejski zuch”. W przygotowaniu szkoła Kiełbasińskiego: „W sio!”.

OPERETKA NOWOŚCI. Dziś w sobotę po południu po cenach całkiem zniżonych i w niedzielę po południu „Hrabina Marica”, wieczorem odcienie „Bachantka”, która dzisiaj się wywalał powrotem. W środę 11 bm. premiera baletu dla dzieci Hertza „Zaklęte trzewiczki”. Bałka ta cieszy się w Warszawie ogromnym powodzeniem, urozmaica ją wspaniały balet ukiadu Cielskiego, muzyka St. Miszczyka, nowe piękne dekoracje. Ceny całkiem zniżone od 1—4 zł. Bilety we śniej do nabycia w handlu Wp. Rudnickiego.

IGNACY FRIEDMAN przybywa z zagranicy do Krakowa specjalnie na uroczystość Chopinowską, która odbędzie się dziś w sobotę 7 bm. o godz. 7 i pół wieczór, w Starym Teatrze. Wykonają Chopina, zdobywcy, wykonawcy z pisańców Chopina. Prelekcję o twórczości Chopina wygłosi Dr. Józef Reiss.

JÓZEF SZIGETI, jeden z najsłynniejszych skrzypków, wystąpi w Krakowie tylko jeden raz we środę 11 bm.

I WIECZÓR KAMERALNY „BAGATELA” odbędzie się we wtorek 10 bm. o godzinie 7.30 w Kolegium wykładow naukowych, Rynek A. B. 39, III. piętro. W programie trio Brahmsa, Beethovena i D-dur (Geister trio) i Cesara Faraia sonata skrzypcową. Wykonawcy: prof. Bolesław Kopystyński, Stanisław Elensztyn i Odo Gross. Bilety od 1—3 zł. w sekretariacie.

WYJASNIENIE. Odnosnie do notatki w numerze 30 „Naprzodu” co do komisi centralnej dla szkół „Arana” wyjaśniam, że członek tej komisji, p. dr. Krzyżanowski, nie jest członkiem prokuratury generalnej, lecz sekretarzem prezydyjalu apelacji krakowskiej.

— 000 —

KARNAWAŁ

PRZED REDUTA „BAGATELA.” Dzisiaj o godz. 11 wieczór sala Starego Teatru zapelnia się na reducie „Bagatela”, która urozmaicona będzie całym szeregiem atrakcji i niespodzianek. Między innymi dokonane będą zdjęcia kinowe uczestników reducy, które następnie wyświetlone zostaną w kinach krakowskich. Loteria obfituje w cenne fanty, co drugi los wygrywa. Do tańca przystąpią będą dwie orkiestry bez przerwy, oprócz tego umięd będzie oraz orkiestra mandolinowa. Bilety do nabycia w kancelarii „Bagatela” o godz. 11 do 1 przed południem, po południu zaś przy kasie Starego Teatru. Stroje balowe, kostiumy albo domowe.

MASKARADA urządziła w sobotę 7 lutego w salach Hotelu Saskiego (ul. św. Juna 6) Stowarzyszenie drukarzy krakowskich „Ognisko”. Nader uroczelony program, imienne zaproszenia wydadzie komitet w lokalu „Ogniska”, Rynek 12, III. piętro, od godz. 4—8 wieczór. Czasy dochód na pomniejsze fundusze budowy własnego domu. Plebiscyt uczestników rozstrzygnie, komu przypadą dwie cenne nagrody: jedna za najpiękniejszy kostium damski, druga za najoryginalniejszy kostium męski. Przyzwyrwać będzie muzyka 20 pp., a fotezowe światła reflektorów wprowadzą obecnych w kraj baśni.

REDUTA „KROŁÓW W DOMU ARTYSTÓW Dzisiaj w sobotę 7 lutego odbędzie się w „Domu artystów” przy placu św. Duchy reduca „Krółków”. Reduta ta zapowiada się świetnie zarówno ze względu na przygotowania poczynione przez komitet reducy, jak i ze względu na zespół zaproszonych uczestników zabawy. Początek o godzinie 10 wieczór. Strój balowy względnie kostium.

REDUTA URZĘDNIKÓW MAGISTRU. W pięknie udekorowanych salach Staro Teatru urządziła w dniu 24 bm. Towarzystwo urzędników magistratu krakowskiego tradycyjny bal maskowy. Wobec tego, że bal ten przypada na ostatni dzień karnawału, zostanie z grona jego uczestników wybrany szef doradcy, który rozstrzygnie, jakich z nich ma być mianemek poznanych należy miano królów tegorocznego karnawału. Szczegółowe wybranki otrzymają kosztowne upominki w złocie. Pożaleć oczekują wszystkich uczestników dawno niewidziane atrakcje, między innymi opad śniegu (z cukru), serpyntyny, radio, nieustająca muzyka, balony i t. p. Tańczącym zapowiadają 10-godzinny czas pracy bez przerwy. Ponadto urządził komitet ogólne zbiegowisko wszystkich opór, na oryginalnych kostiumach. Do udziału w zabawie dopuścił się tylko najczystsza śmiechanki towarzysząca, przepuszczona przez oryginalną centrifugę własnego wyrobu. Zaproszenia rozpocznie komitet wysłał w najbliższych dniach. Adresy można zgłaszać w biurze sekretariatu prezydyjalu w magistracie, gdzie wydawać się będzie od 20 bm. zaproszenia imienne.

— 000 —

SPORT

KORONA—WISŁA. Odłożone poprzedniej niedzieli powody, tego sian biska zażyczył przyjacielom pomógł pierwszymi drużynami Wisły i podokręgi Korony odbędą się niedłownie w najbliższą niedzielę 8 bm. o godz. 11. an. 15 na boisku Wisły.

— 000 —

Z polski

JESZCZE SZWINEŁ „JUBILEUSZOWY.” Warszawa Kurjer Polskiej donosi: „Przejdym miasta Wilna w „Słowie” oświadcza, że subwencja „Gazety Warszawskiej” nie dawalo i wiadomości, rozpowszechnia przez słowne i drukowane pismo o wysygnowaniu 6000 zł. nazywa zmyśleniem. A więc agenci „Gazety Warszawskiej” zbywali ogłoszenia we Lwowie za pomocą mistyfikacji. To jest mara zaufania, na jakie zasługuje instytucja”.

ARESTOWANIE RZĘKOWYCH KOMUNISTÓW. Ubiegłej nocy dokonano rewizji przy ul. Łasno w Warszawie w lokalu żydowskich związków zawodowych. Znalezione rzekomo wiele bibliu komunistycznej w języku polskim i żargonie. Aresztowano 27 osób.

W AUTOMOBILU W TATRACH. Dzielniki prasie donosi, że jeden z banków projektuje wybudowanie linii automobilowej z tatrzańskimi kolumny przez Jaworzynę do granicy polskiej, dokąd miałyby być wybudowana podobna linia z Zakopanem.

KLESZE WYBRUKI. Z Czerwona pisał nam: Wśród tutejszych parafian wielkie oburzenie wywołuje postępowanie miejscowego proboszcza. Mianowicie w ostatnich dniach grudnia zgłosiła się do proboszcza kobieta wdowa po malarzom Krzyżanowski z Drużkowa, prosząc o pomoc i ratunek. Proboszcz zażądał 15 złotych za pogrzeb i charytatywnej zapłaty. Wdowa z powodu chwilowych trudności nie mogła żądanej kwoty natychmiast uścić i zobowiązała się w ciągu tygodnia sumą żadaną złożyć. Proboszcz lakacyj groza, nie zgodził się na tę propozycję i pogrzebu nie odprawił, zwłoki do pokopania nie pozwolił nawet wnieść do kościoła, wywołując zrozumiałe rozgorzczenie i zgorszenie, bo i tak to przykił miłośnikom chrześcijańskiego i miłości dla tąd „duszpasterz”. Ponadto różne zarządzenia proboszcza, z wyjątkiem parafian. Zarządzał, aby proboszcz, że chrzty będą się odbywały wyłącznie w niedzielę po nieporach. Otóż był odpust w Tymowej i obywatel księżkowie wyjechał sobie na

ten „odpust”. Tymczasem pod kościołem zależało kilka furnurek z dzielną do chrztu, a księżki były i noc zapadała, a księżkowie bawili się na odpuscie. Wreszcie wrócili i chrzcił dziełaków późną nocą. A gdyby tak jakieś dziecko z czekającą na chrzest było ciężko chore, i co bydzie gdy taki wdowca zabije, gdyż proboszcz nie chce chrzcić w ciągu tygodnia. Podcinie rzeszę się ma w drugi dzień Bożego Narodzenia. Przyjehno po księdza do chorej kobiety. Lecz proboszcz ani sam nie polechał z sakramentami do chorej, ani też nie dał polecenia ksi. katechezie. A gdyby tak chora umarła? Wyrażanie się proboszcza w czasie „kazania” z ambony też obraża parafian. Używa on często wyrazów nie łagodnych ze słanem kapłaniskim, jak miało miejsce przy wzywaniu panien do zapisywania się do „Róży”. Proboszcz porwała sobie na bardzo niegrzeczne epitetu wobec parafian, którzy tą drogą w tej i innych sprawach zwracają się do biskupa Walegi z żądaniem, by poncył ksi. Gólbka, co należy do jego obowiązków.

— 000 —

Z zagranicy

PRZED WYSTAWĄ PARYSKĄ. Generalny komisarz działu polskiego p. Jerzy Warchałowski, autor pawilonu prof. J. Czajkowski i doradca techniczny p. architekt T. Strzyński, powrócił z Paryża, gdzie spędził dwa tygodnie. Budowa polskiego pawilonu posuwa się szybko. Budynki jest już dokończony. Konstrukcja wnętrza wzięta ukończona. Z Warszawy nadeszły już pierwsze przesyłki, a mianowicie z fabryki Ostrowskiego piękne kwiaty, które w ilości 25 sztuk zdołał habeć zakończenia kondygnacji wieżowych. Niebawem zacznie się składanie wtych przyrządzonych szybami fasetonem, do czego cały materiał jest już przygotowany. Marmury, posadzki, witraże, gobeliny, obicia ścienne, lampy, meble wszystkie wykonywane w kraju na kufonach. Po za pawilonem, rozpoczęło już adaptację innych miejsc, jak w Grand Palais i galerii na Esplanadzie Inwalidów. Wszystkie miejsca są bardzo korzystne, w szczególności zaś nadspodziewanie korzystna jest sytuacja pawilonu, ponieważ sąsiedzi nasi Szwedzi z jednej, Holendrzy z drugiej strony, cofnęli główne tryby swoich niewielkich zrestaw pawilonów jaknajdalej od naszego, pozostawiając nam wyjątkowo dużo przestrzeni i powietrza. Sylweta naszego wtey nie mając konkurencji w sąsiedztwie, będzie odbiała wzrost na ile drzew i nieba.

PROCES UMIŃSKI. Dziś przed sądem przysięgłych w Paryżu rozpoczął się proces Władysławy Umiskiej. Oskarżeni bronią adwokaci Henri Robert, adwokat akademii francuskiej i adwokat polski, Dmowski, członek parlamentu polskiego. Publiczność paryska oczekuje z wielkim zainteresowaniem procesu, który należałoby niewątpliwie do najgłośniejszych w ciągu ubiegłego roku.

SKŁAD BOMB W KOŚCIELE. „Messagero” donosi, że w pewnej wsi koło Piacenicy (Włochy) wybuchł w zakrytyj miejscowego kościoła pożar, który ogarnął całą. Podczas akcji ratunkowej nastąpiło kilka eksplozji naboi karabinowych i ręcznych granatów. Stwierdzono, że nad zakrytą bez wiedzy księdza był umieszczony arsenał bomb. Policja prowadzi śledztwo co do pochodzenia tych bomb.

WYBUCH DYNAMITU W POCIĄGU. Wedle doniesienia pisma „Az Est” w pociągu zjadającym do Kłentburga nastąpił wybuch dynamitu, w następstwie którego dwie osoby zostały zabite. Bezpośrednią przyczyną wybuchu był ogień od papierosa.

HAARMAN BĘDZIE POWIESZONY. Sad wyższy odrzucił rozwód wniesiona przez Granza. Wyrok stał się prawomocny i Granz wraz z Haarmannem będą wkrótce straceni.

PRZEGLĄD LITERACKI

NR. 6 „WIADOMOŚCI LITERACKICH” znajdujące się pod znakiem „Skamandra”. Zawiera wywiad z J. Iwackiewiczem, poezie K. Wierzyńskiego, listy z Brazylii A. Stomilskiego, ze zdjęciami własnymi autora, wiersze K. Husarskiego i J. Lieberta na temat zbioru J. Lechonia „Srebrne i czarne”, artykuł L. Podhorskiego-Okołowa „Pod piosenką duchem”, ośro ocalający technice postępyka ostatniego „Skamandra”, „Skamandra”, pozostawia muiet przynosi wywiad z planem duńskiem Ringiem, utwór Einbarga „Geografia Jurenty”, specjalnie napisany dla „Wiadomości”, notatki, cała strona sprawozdań z książek wreszcie recenzje J. Lechonia i K. Iwackiewskiego oraz dział „Camera obscura”.

Chjeno-Piast chce wywołać przesilenie w ministerstwie pracy

(Telefonom od korespondenta „Naprzodu”)

Warszawa, 6 lutego.

Podkomisja gospodarcza obradowała w dalszym ciągu nad budżetem ministerstwa pracy i opieki społecznej. Minister Sokół poinformował o wynikach konferencji z premierem Grabskim w sprawie podwyższenia budżetu ministerstwa pracy i opieki społecznej. Premier zgodził się na podwyższenie wydatków do sumy 15 procent, budżet zamiast 18,325.000 zł. wynosiłby 21 milionów zł. Później przystąpiono do dyskusji szczegółów. W czasie dyskusji szczegółowej przystąpiono także do sprawy kuponu nowego gmachu dla ministerstwa pracy. Chodziło tutaj o pół miliona złotych, jaki zadatek na kupno gruntu. — Przeciwni temu wystąpili przedstawiele Związku ludowo-narodowego, chadek, chrześcijański narodowy i Piasta. Minister Sokół oświadczył, że w razie nieuchwalenia tej porcji wyłączenie z tego konsekwencje i odda tutek do dyspozycji. — Przedstawiciele klubów robotniczych przemawiali

za podwyżką. Dyrektor departamentu Zacek, wypowiedział się za stanowiskiem ministra Sokala. Przewodniczący pan Gruska (Piast) oświadczył, że tego rodzaju stanowisko i zdanie utrudnia niesłychanie sytuację, wytworząc stan, który grozi nie tylko zachwianiem równowagi budżetowej, ale wogóle także niezalutowaniem budżetu w przyszłym roku. Zaproponował, aby głosowanie nad tym wnioskiem odbyć z drugiego czytania. Wniosek ten przyjęto.

Następnie w poszczególnych porządkach wstawiono w artykule 12 kwotę 500.000 zł, na pomoc dla reemigrantów, pozycję opieki nad dziećmi i młodzieżą podwyższono o 200.000 zł, opieki nad niezdolnymi do pracy o 100.000 zł. Poza tem zwiększono pozycję opieki nad ofiarami wojny i wypadków politycznych o 368.000 zł. Pozycję opieki nad sierotami i sierotami podwyższono o 100 tysięcy zł. Na wniosek, tow. pos. Zamojskiego wstawiono 25.000 zł. na pomoc dla więźniów politycznych.

Reprezentanci paskarzy znoszą ustawę o zwalczaniu lichwy

(Telefonom od korespondenta „Naprzodu”)

Warszawa, 6 lutego.

Sejmowa komisja przemysłowo-handlowa na dotychczas posiedzeniu rozwała wniosek posła Wiślickiego (Kole żydowskie), domagający się zniesienia ustawy o zwalczaniu lichwy. Za zniesieniem tej ustawy wypowiedzieli się przedstawiciele zawodów paskujących: pos. Jaroszyński (chrześc.-nar.), oraz Wartalski i Rudnicki (endecy). Przedstawiciele rządu wypowiadali się za

trzymaniem ustawy. Przedstawiciel ministerstwa sprawiedliwości oświadczył, że zniesić tę ustawę możnaby tylko w tym wypadku, gdyby w polcu społeczeństwa zmieniała się ocena czynów, u których przez ustawę jako karalne. Za utrzymaniem ustawy w zasadzie, lecz z jednoczesną modyfikacją, wypowiedzieli się tow. pos. Staszyński, Gardecki i Szczerkowski, nadto Polakiewicz z Wyżeliczna i Dymowski z chadek. W głosowaniu wniosek Wiślickiego uzyskał większość głosów.

Projekt ustawy o stanie wyjątkowym

Warszawa (tel. wl. „Naprz.”). Na ostatnim posiedzeniu Rada ministrów przyjęła projekt ustawy o stanie wyjątkowym. Według tej ustawy, stan wyjątkowy wprowadzono być może podczas wojny, następnie gdy grozi wybuch wojny, w razie rozruchów wewnętrznych lub knowań o charakterze zdrady stanu, a wreszcie knowań zagranicznych konstytucji, oraz celem zagrożenia bezpieczeństwa obywateli. Stan wyjątkowy może być zarządzone w całem państwie lub tylko częściowo. Stan wyjątkowy zarządza Rada ministrów na wniosek ministra spraw wewnętrznych i za zezwoleniem prezydenta Rzeczypospolitej. Wprowadzenie stanu wyjątkowego polega na ogłoszeniu, bezwzględnej zawieszaniu praw obywatelskich, zagwarantowanych konstytucją. Rozporządzenie Rady ministrów o stanie wyjątkowym musi być w czasie sesji sejmowej natychmiast przedstawione Sejmowi. W razie gdyby rozporządzenie wydane w czasie przerwy w obradach sejmowych i gdyby obejmowało więcej niż jedno województwo, Sejm zbiera się natychmiast w ciągu osmiu dni od dnia ogłoszenia stanu wyjątkowego. Jeżeli Sejm odmówi zatwierdzenia, Rada ministrów powołana natychmiast stan wyjątkowy uchyla. Jeżeli stan wyjątkowy zostanie zarządzone po zakończeniu obrad sejmowych lub po rozwiązaniu Sejmu, w takim razie rozporządzenie o stanie wyjątkowym winno być przedstawione nowoobranemu Sejmowi na pierwszym posiedzeniu do zatwierdzenia.

TELEGRAMY

OBRODZADY NAD BUDŻETEM

Warszawa (tel. wl. „Naprz.”). Na piątkowym posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej dokonano wyboru zastępców przewodniczących dla dwóch podkomisji budżetowych, a mianowicie dla podkomisji politycznej i ekonomicznej. Na zastępcę przewodniczącego w podkomisji politycznej wybrano pos. Romockiego, w podkomisji ekonomicznej pos. Chądzyńskiego.

SAMORZĄD WIEJSKI

Warszawa (tel. wl. „Naprz.”). Sejmowa komisja administracyjna przyjęła rozstrzygnięcie dotyczących gromady na terenie b. zaboru rosyjskiego. Następnie przyjęto w myśl referatu pos. Puta dział ustawy przewidującej dla wójta środki do egzekucji zarządów, orzeczeń i nakazów gminnych. Środkami egzekucyjnymi są: kary egzekucyjne do wysokości 10 zł, wykonanie czynności przez osoby trzecie na koszt zobowiązanego, wreszcie przymus wobec osób lub ich majątku. Zarządzenie egzekucji należy do starostwa, egzekucja do wójta.

PRZED PODPISANIEM POZYCZKI POLSKIEJ W AMERYCE

Warszawa (AW). „Express Poranny” podaje, że umowa o pożyczkę amerykańską dla Polski zawarta będzie prawdopodobnie 14 hm. Obecnie rokowania tyczą się formalności związanych z pożyczką.

P. ZAPALA JESZCZE NIE JEST WOJEWODĄ

Warszawa (tel. wl. „Naprz.”). Jak się waz korespondent dowiaduje, prezydent Rzeczypospolitej podpisał tylko nominację o. Aleksandra Dębskiego na stanowisko wojewody wolskiego. Nominacja p. Zapala na wojewodę stanisławskiego nie jest jeszcze podpisana i dopiero będzie podpisana po wyjaśnieniu zarzutów, które się ukazywały przeciwko niemu.

MISJA POLSKA W AFGANISTANIE

Warszawa (tel. wl. „Naprz.”). W najbliższym czasie wyjeżdża do Afganistanu specjalna misja polska. Na czele misji stanie p. Ostrowski, b. przedstawiciel Polski w Tokiu.

AFERA BARMATÓW

Berlin (PAT). „Lokalanzeiger” zamieścił list firmy braci Barmat z 27 września 1923. W liście tym przedstawiony jest dokładne rachunek sum, które otrzymał swego czasu były kanclerz Bauer. Ponadto list ten czyni Bauerowi wyrzuty, że przez swoje reckome autentyczne informacje naraził koncern braci Barmat na ogromne straty. Ogłoszenie tego listu wywołało w Berlinie ogromną sensację. Jak donosi „Soc. Dem. Barmatenschen”, przewodniczącą parlamentarną frakcji socjalno-demokratycznej Loebie natychmiast po opublikowaniu tego listu zwrócił się do posła Bauera, aby aż do czasu wyjaśnienia tej sprawy nie wykonywał swego mandatu parlamentarnego, na co Bauer wyraził swą zgodę.

Partja pracy o zabezpieczeniu Polski

Najlepsza gwarancja

— protokół genewski

Londyn (PAT). Oficjalny organ partji pracy „The New Leader” pisze: Spór o zbrojenia niemieckie przeciąga się, a choć sprzymierzeni przemawiali do Berlina nową, niemierną notą, to jednak nie przedłożyli dotyczących dowodów niedotrzymania zobowiązań ze strony Niemiec, dowodów, na których się opierała. W niedzielnym numerze „The New Leader” niemieckiego, od którego zalety los gabinetu Lukera, nadało nowy obrót dyskusji. Organ tej partji „Germania” wystąpił z planem uspokojenia obaw Francji przez zawarcie paktu francusko-niemieckiego, któryby uchylił wszelkie niebezpieczeństwa wojny na granicy zachodniej. Ta propozycja i pokojowa inicjatywa doznała bardzo złego przyjęcia w prasie francuskiej. Najwidoczniej prasa ta wie bardzo dobrze, że Niemcy są rozbrojeni i dlatego nie przywiązuje żadnej wartości do gwarancji moralności, których Niemcy mogły oświadczyć. Jasnym jednak jest, że Francja ma inne powody, które skłaniają ją do odrzucenia propozycji, jak bezwartościowości, mianowicie, nie zabezpieczenia na Polskę, a Francja rozumie doskona-

le, że niebezpieczna rzekła ona jest Rosja, lecz Wł. lub Bug.

Francuzi pragną ponad wszystko gwarancji granic Polski i znajdują te gwarancje w protokole genewskim. Musimy sobie zdać sprawę z tego, że znowo o granice Polski byłaby w stanie rozstrzygnąć ten sam pożar powstający, co wojna zaczęła się nad Reum. Czy jednak zobowiązano do niebezpieczeństwa wojny polskiej, dopóki Rosja pozostała poza Ligą narodów? Ze swej strony trwamy na naszym stanowisku wobec protokółu. Jako projekt jest on znakomity, jest alternatywą projektów, które są niewątpliwie szkodliwe. Kryje on w sobie jednak niebezpieczeństwa, które nie zostaną usunięte, dopóki Rosja a bezdyskrecyjnym Niemcy nie przystąpią do Ligi. Będąmy popierali przyjęcie protokółu z tem jednym zastrzeżeniem, że Anglia nie będzie zobowiązana do brania udziału w przeprowadzeniu sankcji karnych wobec nieczłonków Ligi. Utrwałoby to nieoceniony schemat arbitrażu, zwalniając nas jednocześnie od ryzyka uwytknięcia w powszechną wojnę państw kapitalistycznych przeciwko Rosji.

Nieustępliwa Turcja

Pośrednictwo mazaryst

Konstantynopol (PAT). Odpowiedź turecka na protest grecki odrzuca kompetencję trybunału arbitrażu rolniczego i Ligi narodów, w sprawie wydalenia patriarchy Konstantynopola. Rząd turecki oświadcza, że będzie bezwarunkowo respektował urządzenie kościoła grecko-prawosławnego, jednakże obstaje przy swobodzie wykonywania postanowień traktatu pokojowego. Wydalenie patriarchy zostało przeprowadzone tak samo formalnie, jak wydalenie kalifa.

W kołach tureckich zaznaczają, że spór o wydalenie patriarchy dałby się łatwo załagodzić, gdyby patriarcha Konstantyn podał się do dymisji i gdyby odbyły się nowe wybory patriarchy.

Ismed pasha podczas przejazdu przez mosty był przedmiotem wielkich manifestacji, które jednak nie miały charakteru antytureckiego.

Londyn (PAT). Tel. Comp. donosi z Aten, że Francja, Anglia i Włochy podjęły w sprawie wydalenego patriarchy Konstantyna akcje pośredniczący w tym kierunku, że stanowisko wydalonego patriarchy ma być uznane za opróżnione i że mogą nastąpić wybory nowego patriarchy, przyczem Turcja zobowiązuje się nie wyłączać nowego patriarchy i utrzymać instytucję patriarchatu. Nadto Turcja zobowiązuje się nie przedsięwziąć żadnych dalszych wydała członków synodu.

obrad zarządu Międzynarodówki zawodowej w Amsterdamie w sprawie propozycji rosyjskiej do zwolnienia kongresu światowego Związków zawodowych. Kongres ten miałyby rozważyć możliwość fuzji Międzynarodówki amsterdamskiej i moskiewskiej. Zdania w tej sprawie są w łonie Związków zawodowych podzielone.

Obrazy

Międzynarodówki amsterdamskiej

Berlin (PAT). „Vossische Zeitung” donosi z Londynu, że w kołach politycznych bez różnicy stronnictw oczekują z zaciekawieniem wyniku

Związki i zgromadzenia

**ODCZYŃ POSŁA CZAPISKIEGO POD TY-
TULEM „TROCKI”** odbędzie się w niedzielę 8 lu-
tego br. o godz. 5 popołudniu w sali Domu Robot-
niczego przy ul. Dunajewskiego 5. Wstęp dla tow.
opłacających podatek partyjny wolny, dla innych
50 groszy. Posel tow. Czapiński, wybitny znawca
słownictwa rosyjskich, omówi bardzo aktualny o-
biecnie temat — stanowisko Trockiego w republice
sowieckiej i przyczyny ustąpienia Trockiego. Jawnie
się licznici! Krakowska Rada Robotnicza.

WYCIEZKA DO PRAGI I WIEDNIA. Dnia
21 maja br. (Zielone Świątki) urządza zarząd po-
pularny TUR-a wycieczkę do Pragi i Wiednia, po-
łożoną ze zwiedzeniem hut Włkowickich i t. d.,
w Czechach. Wycieczka będzie 5—6-dniowa. We
Wiedniu będą zwiedzane przedwzrostkiem in-
stytucje robotnicze i oświatowe (Stow., „Przyja-
ciół dzieci”, rada szkolna m. Wiednia i jej urzą-
dzenia, domy robotnicze i t. d., potem ciekawe
budowle, zabijki, wystawy, okolice i teatry. Kie-
rowniczym wycieczki obejmują tow. pos. Czapiń-
ski, wydajną pomocą udziela miejscowi tow. pol-
scy, czeszy i niemieccy. Zniży wszelkiego rodza-
ju zapewnienie. Koszta około 100 zł. Liczba ucze-
stników ograniczona. Zapisy przyjmuje, informac-
ji udziela biuro TUR, Warszawa, ul. Walecka 7.
W godz. od 5—6. W zapisach konieczne jest
wpłacenie 20 zł. tytułem pierwszej raty; dal-
sze raty mogą być spłacane stopniowo.

**POSIEDZENIE ROZSZERZONEGO KOMI-
TETU OBYWODOWEGO PPS.** W niedzielę 8 lutego
o godz. 10 rano przy ul. Dunajewskiego 5, II. pię-
tro odbędzie się posiedzenie rozszerzonego komi-
tetu obwodowego PPS dla zachodniej Małopolski,
z porządkiem dziennym: 1) sprawozdanie; a) o-
gólne, b) kasowe; 2) praca: a) organizacyjna, b)
agilacyjna, c) oświatowa, d) samorządowa; 3)
prasa partyjna; 4) wolne wnioski. Na powyższe
posiedzenie zapraszamy tow. posłów z okręgów
wyborczych 41, 42, 44, członków komitetów o-
bywodowych, wybranych na ostatniej konferencji
obwodowej i przedstawicieli tych organizacji
PPS, które otrzymały specjalne pismo zaprosze-
nia.

WYDZIAŁ KOMITETU OBYWODOWEGO.
**POSIEDZENIE WYDZIAŁU RADY ROBOTNI-
CZEJ** odbędzie się w sobotę 7 lutego o godz. 6
wieczór w sekretariacie Rady Rob. przy ul.
Dunajewskiego 5 II p.

**KONFERENCJE Z ZARZĄDAMI ORGANIZA-
CJI ZAWODOWYCH** odbędą się w sekretariacie
Rady Robotniczej przy ul. Dunajewskiego 5 II. p.:
w poniedziałek 9 lutego o godz. 6 wieczór z
Zarządami org. nauczniów wojskowych,
w wtorek 10 lutego o godz. 6 wieczór z Za-
rządami org. pracowników spółdzielni „Proletariat”
i Zarządami org. pracowników Kasy chorych,
we środę 11 lutego z Zarządami org. urzędników
prywatnych,
we czwartek 12 lutego o godz. 6 wieczór z Za-
rządami org. cieśli, kalfarzy, kamieniarzy, malarzy
i tapicserów.

w piątek 13 lutego o godz. 6 wieczór z Zarzą-
dem org. Introligatorów i stow. sportowego „Le-
gia”.

W sobotę 14 lutego o godz. 6 wieczór z Zarzą-
dem org. dozorców domowych.

Prosimy o punktualne przybycie — sprawy bar-
dzo ważne.

Sekretariat Rady Robotniczej.

SZKOŁA DZIAŁACZY SAMORZĄDOWYCH
rozpocznie się w niedzielę 15 lutego br. o godz. 4
popołudniu w sali Czytelni robotniczej przy ulicy
Dunajewskiego 5 II p.

ZGROMADZENIE PARTYJNE W TRZEBINI.
W niedzielę 8 lutego o godz. 9 rano w Sali Domu
Robotniczego odbędzie się roczne Walne Zgro-
madzenie organizacji politycznej PPS z porząd-
kiem dziennym: 1) odczytanie protokołu z ostat-
niego walnego zgromadzenia, 2) sprawozdanie z
działalności za rok ubiegły, 3) sprawozdanie ka-
sowe, 4) sprawozdanie komisji rewizyjnej i wnio-
sek o udzielenie ustepującemu Komitetowi abso-
lutorjum, 5) wybór nowego komitetu, komisji re-
wizyjnej i sądu polebowego, 6) referat o obec-
nej sytuacji politycznej i gospodarczej tow. posia-
Zutawskiego, 7) referat o organizacji politycznej
przedstawicieli komitetu obwodowego, 8) różne
sprawy. Upraszają się wszystkich towarzyszy
partyjnych, oraz tow. pragnących się wpisać do
organizacji, o masowe przybycie.

— 0 —

ŻURAWINY

(BRUSZNICE) 161
kompot pakowany
w słoikach i wiaderkach
pierwszej jakości
dostarczają tylko hurtownie

**ZAKŁADY
PRZEMYSŁOWE S. A.**
w Tenczynku nad Rzeszowicę
Telefon Rzeszowice Nr. 4

Zubliw kartę zwolenia
wydaną przez P. R. U.
w Nowym Targu, uniwersa-
lium, Dr. Herman Kolner.
Zygmunt Eustach z Bohol,
ur. 1897, zgubił książeczkę
wojskową, wystawioną przez
Komisję kontrolną w Bohol,
która należała do niego.

**Otomany kapturki na
błyszczące**
wielki drucianki sprzedaje lano
oraz przerabia zlecone
Wódek odnowa, gany zakła-
da na porochoch. Pieloch-
wie, Mikołajka 7. 2178

Oryginalne
Singer, Kautera maszyny do
szycia o 30% taniej niż w
innych i na raty Długość 108
2176

Korzystajcie z okazji!!!

Z powodu silnego braku gotówki oferuję ubrania wielozna-
pczawo od 21. 40 —

NA RATY

Następnie polecam w wielkim wyborze: reglany, kurtki
paltu zimowe, kołdry i kołdry oraz płaszcza damskie po
niebawale niskich cenach. 167

JOZEF EMMER

Kraków, Rynek gł. 11 Dom Wenecki
w podwórku Uwaga na adres.

Tani opał Gotuj gazem!

ogrzewaj koksem!

Koks gazowy spala się bez dymu w każ-
dym piecu.
Dostarczamy każdą ilość furami od 1250 kg.
lub w plombowanych workach od 250 kg.
Do ogrzewania mieszkań i dla przemysłu
nadaję się koks drobny o ziarnie 10—30 mm,
zaś do centralnego ogrzewania o ziarnie
30 mm.

Zamówienia pisemne lub telefoniczne
Nr. 72 albo 16 przyjmuje. 166

Krakowska Gazownia miejska.

IGNACY CYPRUS
KRAKÓW, UL. SZKOLNA L. 13/10
wyśla zegarek marki Englera 13 zł.
budzik 8 zł. Cennik ilustracyjny
z zegarów i instrumentów muzycznych
darmo i opłatnie.

Mebel pokojowe na raty! kuchenne

mag. mebli STAUB
Kraków, ul. Szpitalna 20.

Towarzystwo budowy domów
dla
uchodźców Śląska Cieszyńskiego
z siedzibą w Oświęcimiu
rozpisuje

KONKURS

na budowę
domów robotniczych
w gminie Przecleszyn
powiat Oświęcim.

Plan do oglądania jest u Józefa Michalika
górnika w Brzeszczach. Oferty należy skła-
dać również do rąk jego zapieczętowane,
z napisem na kopercie oferta.

Termin składania ofert kończy się dnia
14 lutego 1925 r.

149
za Radę Nadzorczą:
Józef Michalik.

Naczynia kuchenne Józef Fertig

Kraków
ul. Szewska L. 5
Telefon 3214

głównie hurtownie i ekspozy-
torya naczynia kuchenne i ser-
wis mebli i porcelany od 10—100 zł.
Wszystkie naczynia własne.

Wyroby stalowe Henckelsa, okucia meblowe i bu-
dowlane po cenach konkurencyjnych.

Robotnicy! Jeśli chcecie mieć zdrowy i tani chleb, przyczyn- cie się własnym groszem do piekarni robotniczej!